

16. Commission Decision of 17/3/2010 concerning the adoption of a financing decision for 2010 in the frame work of the Pilot project «Enhancing regional and local cooperation through the promotion of EU regional policy at a global scale» to be financed under budget line 13 03 23. C(2010)1563. Brasseis, 17.03.2010 [Electronic resource]. – Mode of access : http://ec.europa.eu/regional_policy/tender/pdf/official/decision2010_enhancing_cooperation.pdf
17. EU-Latin America : 10 years of Strategic Partnership [Electronic resource]. – Mode of access : <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/09/426&type=HTML>
18. Latin America regional programming document. 2007–2013 [Electronic resource]. – Mode of access : http://eeas.europa.eu/la/rsp/07_13_en.pdf
19. Mid-Term Review and Regional Indicative Programme 2011–2013 for Latin America [Electronic resource]. – Mode of access : http://www.eeas.europa.eu/la/csp/11_13_mtr_en.pdf
20. Seligson Mitchell A. Popular support for regional economic integration in Latin America / M. A. Seligson // Cambridge Univ. Press. Journal of Latin American Studies. – 1999. – Vol. 31. – Part 1. – February. – P. 129–150.
21. Sanoussi Bilal. Can the EU Be a Model of Regional Integration? Risks and challenges for developing countries [Electronic resource] / Sanoussi Bilal. – Mode of access : [http://www.ecdpm.org/Web_ECDPM/Web/Content/Download.nsf/0/52D667FD6C95057DC125719D004B65F6/\\$FILE/Bilal%20-%20Can%20EU%20be%20a%20model%20of%20RI%20Draft%20for%20comments.pdf](http://www.ecdpm.org/Web_ECDPM/Web/Content/Download.nsf/0/52D667FD6C95057DC125719D004B65F6/$FILE/Bilal%20-%20Can%20EU%20be%20a%20model%20of%20RI%20Draft%20for%20comments.pdf)
22. The European Union and Latin America: Global Players in Partnership. Communication from the Commission to the European parliament and the Council [Electronic resource]. – Mode of access : http://eeas.europa.eu/la/docs/com09_495_en.pdf

Тихомирова Евгения. Глобальный контекст внешней региональной политики ЕС: Латинская Америка. Рассмотрена внешняя региональная политика ЕС глобального контекста как транснациональная политика, которая охватывает партнерское взаимодействие ЕС с группами стран за пределами ЕС-27. Примером такой политики автор считает стратегическое партнерство между ЕС и странами Латинской Америки и Карибского бассейна. В статье акцентируется внимание на её скоординированных уровнях: региональном, субрегиональном и двустороннем, включая субрегиональные группы; анализируется эволюция сотрудничества ЕС, стран Латинской Америки и Карибского бассейна, её долгосрочные цели и задачи.

Ключевые слова: Европейский Союз, Карибский бассейн, ЛАК, Латинская Америка, МЕРКОСУР, внешняя региональная политика ЕС глобального контекста.

Tykhomyrova Yeugeniya. The Global Context of Regional Policy Outside the EU: Latin America. Considered a regional foreign policy of the EU as a global context of transnational politics, which covers partnerships with groups of EU countries outside the EU-27. An example of such a policy author considers the strategic partnership between the EU and the countries of Latin America and the Caribbean. The article focuses on its coordinated levels: regional, and bilateral subregional, including at subregional Groups, analyzes the evolution of cooperation between the EU and the countries of Latin America and the Caribbean its long-term goals and objectives.

Key words: European Union, the Caribbean, LAC, Latin America, Mercosur, the regional policy of the EU external global context.

Стаття надійшла до редколегії
15.04.2013 р.

УДК 339.92 (477)

Світлана Василенко

Україна та Рада Європи: деякі аспекти співробітництва

У статті розглянуто політико-правові аспекти співробітництва України та Ради Європи, конвенцію з прав людини. Проаналізовано зміст Європейської конвенції, діяльність Європейського суду, а також виконання зобов'язань, які Україна взяла перед вступом у РС, зокрема проблеми плюралістичної демократії, верховенства права та захисту прав людини й основних свобод усіх осіб під її юрисдикцією. Констатується, що теми співробітництва України з Радою Європи, механізмів його забезпечення та реалізації Європейських конвенцій, набули значної популярності й дедалі більше стають предметом серйозних наукових досліджень політологів та юристів. Верховній Раді України слід привести у відповідність із європейським законодавством ще значну кількість законодавчих актів і проявити більшу активність щодо ратифікації підписаних угод.

Ключові слова: верховенство права, демократія, Європейська конвенція з прав людини, Європейський суд, Загальна декларація прав людини, права людини, Рада Європи, співробітництво.

Постановка наукової проблеми та її значення. Після проголошення державної незалежності України 1991 р. одним із важливих завдань для неї є інтеграція до європейських структур, у світове співтовариство. Важливою вимогою останньої та передумовою позитивного сприйняття України на міжнародній арені є досягнення нею високого рівня забезпечення й захисту прав людини та виконання взятих на себе політичних і міжнародно-правових зобов'язань, зокрема й під час вступу до Ради Європи (РЄ) – найстарішої та найбільшої на Європейському континенті міжурядової політичної організації. Без з'ясування суті вимог, що пред'являються до Української держави, неможливо забезпечити належне виконання відповідних зобов'язань у царині прав людини та основних свобод. Тому важливого значення набуває проблема політико-правового осмислення відповідних міжнародно-правових актів стосовно прав людини.

Отже, досліджувана проблема є актуальною для України як потенційного відповідача в Євросуді, а також для суспільства й кожного з його членів, зокрема, як носіїв зазначених прав людини та основних свобод.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Ратифікація Конвенції дає поштовх для нової оцінки функціонування механізму захисту прав людини. В останні роки з'явилося багато праць, де розглянуто правозахисну проблематику в «європейському» контексті, зокрема монографії М. Л. Ентина [2; 3] та колективна робота Д. Гом'єна, Д. Харриса й Л. Зваака [4]. Однак ці дослідження не розкривають сутність теми.

У процесі пошуку й вивчення матеріалів для написання статі, стало очевидно, що, незважаючи на ту важливу роль, що відведена Конвенції в сучасному світі, не так багато робіт присвячено цій темі. Найбільш повно Конвенцію відображено в працях таких авторів України та країн СНД, як В. Бурдяк, С. Василенко й ін. [12], С. Головатий [13], А. Колодій [14], О. Кордун [15], Ю. Макар [5], В. Паліюк [16], В. Тацій [17], і науковців зарубіжжя: Д. Гом'єн, Д. Зваак, Д. Харрис [4] й ін.

Мета нашого дослідження – аналіз співпраці України з Радою Європи, **предмет дослідження** – політико-правовий аспект співробітництва України з Радою Європи.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Розглянемо деякі аспекти співробітництва України з Радою Європи, зокрема виконання зобов'язань, узятих перед вступом у цю організацію, а саме: плюралістичної демократії, верховенства права та захисту прав людини й основних свобод усіх осіб під її юрисдикцією.

Серед головних напрямів діяльності Ради Європи – захист прав та головних свобод людини, зміцнення плюралістичної демократії, забезпечення верховенства права й забезпечення соціальної стабільності, збереження культурного різноманіття в Європі. Діяльність організації охоплює такі сфери суспільного життя, як права людини, засоби масової інформації, правове співробітництво, соціальне єднання, охорона здоров'я, культурна спадщина, спорт, молодь, місцева демократія й транскордонне співробітництво, навколишнє середовище та регіональне планування [5, с. 130, 131].

Для прискорення процесу вступу *країни-кандидату до Ради Європи пропонується взяти на себе певні зобов'язання*. Так, Україна протягом одного року з моменту вступу зобов'язалася прийняти, відповідно до принципів Ради Європи, у сфері законодавства нову конституцію; рамковий документ про правову політику України щодо захисту прав людини; рамковий документ про правову та судову реформи: нові кримінальний та кримінально-процесуальний кодекси; цивільні й цивільно-процесуальний кодекси та закони про вибори й політичні партії.

Також Україною взято й такі зобов'язання, які стосуються зміни ролі та функції Генеральної прокуратури через перетворення цього інституту в орган, який відповідає принципам Ради Європи; відповідальності за управління пенітенціарною системою, за виконання судових рішень та реєстрацію осіб, які прибувають до країни або від'їжджають із неї, ще буде передана Міністерству юстиції до кінця 1998 р.; незалежності судової влади, відповідно до принципів Ради Європи; політики стосовно етнічних меншин та ін.

Україна повинна була підписати й ратифікувати в межах визначених строків Європейські конвенції, зокрема Європейську конвенцію з прав людини; Європейську конвенцію про запобігання тортурам, нелюдському та такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню; Європейську рамкову конвенцію про захист національних меншин; Конвенцію про взаємну допомогу в кримінальних справах; Конвенцію про передачу засуджених осіб; Конвенцію з питань відмивання, пошуку, арешту й конфіскації доходів, одержаних злочинним шляхом; Європейську хартію про місцеве

самоврядування та Хартію про регіональні мови й мови національних меншин; Соціальну хартію Ради Європи. Про ці конвенції йшлося у висновку Парламентської асамблеї Ради Європи щодо вступу України від 26 вересня 1995 р. [8, с. 109, 110].

Конвенція – одне з досягнень Ради Європи. Вона встановлює систему контролю та захисту прав людини. До неї прийнято 11 протоколів (Пр. № 11 у 1994), які доповнюють її (протоколи № 1, 4, 6, 7) та внесли в неї деякі зміни, що розширили діапазон гарантованих прав і свобод людини та вдосконалили механізм їх захисту. Конвенція в редакції 1998 р. включає преамбулу й 59 статей (раніше – 66), об'єднаних у розділи: розділ I «Права і свободи» (ст. 2–18); розділ II «Європейський суд з прав людини» (ст. 19–51); розділ III «Інші положення» (ст. 52–59).

У статтях Конвенції визначено основні права та свободи людини й громадянина, зокрема право на життя, не бути підданим катуванню, не триматися в рабстві або в підневільному стані, не бути присилуваним до примусової праці, право на свободу та особисту недоторканість, на справедливий судовий розгляд, на повагу до особистого й сімейного життя, на одруження, на свободу думки, совісті та віросповідання, свободу вираження поглядів, свободу мирних зборів й об'єднання, на ефективний засіб судового захисту; здійснення зазначених прав і свобод гарантується без будь-якої дискримінації. Конвенція, як зазначає О. Кордун, є інструментом міжнародного захисту політичних та громадянських прав людини й громадянина [15, с. 401].

У преамбулі згадується Загальна декларація прав людини, ідеться про призначення Конвенції, за допомогою якої малося на увазі зробити перші кроки на шляху колективного здійснення деяких із прав, сформульованих у Загальній декларації. У ній встановлюються загальні принципи, на яких заснована вся Конвенція, у тому числі «досягнення більшої єдності між її членами» і в як «один із засобів досягнення цієї мети – підтримка й подальше здійснення прав людини та основних свобод», а також «істинно демократична система» й «загальне розуміння та дотримання прав людини», «підвалини справедливості й миру в усьому світі... найкращим чином забезпечуються, з одного боку, завдяки дієвій політичній демократії, а з іншого – завдяки спільному розумінню та додержанню прав людини, від яких вони залежать» [12, с. 484–491]. Преамбула містить поняття політичної демократії, якого не було у відповідних положеннях Статуту РС. Водночас такий саме наголос вона робить і на колективному забезпеченні дотримання прав людини.

Ратифікуючи Конвенцію, держави беруть подвійне зобов'язання за ст. 1. Так, вони повинні забезпечити приведення внутрішнього законодавства у відповідність до положень Конвенції. Ця вимога в поєднанні з передбаченою в ст. 57 заборонаю застосовувати застереження загального характеру означає, що держави, які ратифікують Конвенцію, повинні дотримуватися цих зобов'язань із часу набрання її чинності на їхній території. У деяких випадках, щоб виконати ці зобов'язання, їм потрібно внести зміни в законодавство та правозастосовну практику. Щоб Конвенція була застосованою, держава повинна мати реальну можливість гарантувати проголошені в ній права. Отже, незважаючи на те, що на сьогодні учасниками Конвенції є 46 Високих Договірних Сторін, до Європейської комісії або до Євросуду вже зверталися громадяни понад 150 країн. У деяких питаннях держава все-таки може сама визначити свою юрисдикцію, але завжди – не виходячи поза рамки міжнародного права, які також встановлені відповідними статтями Конвенції. Наприклад, стаття 56 дозволяє Високим Договірним Сторонам поширювати її дію на всі чи деякі з територій, за міжнародні відносини яких вона відповідальна, а стаття 1 Конвенції є рамковим положенням.

У розділі I, що включає статті з 2 по 18 Конвенції, закріплюються всі основоположні права й свободи, дотримання яких держави-учасниці зобов'язуються гарантувати, складають найважливіші сторони життя людини та мають громадянську, політичну, економічну й соціальну спрямованість. Головні з них – право на життя, право на свободу та особисту недоторканість особи, право на вільне пересування, свобода думки й слова, свобода совісті, релігії, виявлення поглядів, право на мирні збори, право на об'єднання та асоціації, право на створення сім'ї, повагу до особистого й сімейного життя, право на справедливий судовий розгляд, право мирно володіти своїм майном, заборона дискримінації, катувань, рабства та примусової праці, неприпустимість покарання без закону. Разом із тим вона встановлює, що задля захисту інтересів держави, національної безпеки, економічного добробуту, здоров'я й моралі суспільства, прав і свобод інших людей чи запобігання злочинам або заворушенням країни-учасниці можуть обмежувати права людини, проголошені Конвенцією. Однак таке право держав також є не абсолютним, а обмеженим і за жодних обставин не можуть бути

порушені зобов'язання держави поважати право особи на життя, обов'язки щодо заборони катувань, рабства, неприпустимості зворотної дії закону.

Розділ II, що складається зі статті 19, передбачає створення Євросуду для забезпечення дотримання зобов'язань, прийнятих на себе Високими Договірними Сторонами. Статті з 20 по 51 визначають порядок створення та склад, компетенцію, умови звернення до нього зі скаргами, основні процедури відповідно до Євросуду, якому як судовій інституції належить ключова роль у забезпеченні чіткого й дієвого контролю за реалізацією державами-учасницями Конвенції взятих на себе зобов'язань щодо забезпечення прав та основних свобод людини і їх гарантій, є основним контрольним механізмом, закладеним нею, дотримання державами-учасницями її положень, упровадження норм і принципів у рамки національних правових систем.

Розділ III (ст. 52–59) присвячений іншим питанням імплементації Конвенції та її дії, уключаючи роль Генерального секретаря в здійсненні контролю за дотриманням Конвенції державами-учасницями та припустимі межі застережень, денонсації, підписання й ратифікації.

Ратифікація Конвенції та визнання і права приватних осіб на подання індивідуальних заяв відповідно до статті 34 (колишня 25), і обов'язкової юрисдикції Євросуду відповідно до статті 46 розглядаються в цей час як обов'язкові умови членства держав у РЄ. Усі країни-члени зараз або вже задовольняють цим вимогам, або повинні будуть ужити для цього найближчим часом необхідних заходів.

Конвенція – міжнародний договір, призначення якого полягає в тому, щоб гарантувати дотримання прав людини. Тому наданий нею інструментарій захисту найбільш розвинений. Він послужив найбагатшим джерелом міжнародних судових рішень із прав людини. Конвенція – це також унікальна система, що виступає як «міжнародне загальне право» та функціонує в режимі спадковості й незалежності. Про неї можна говорити як про систему загального права в тому розумінні, що вона розвивається завдяки створюваному Комісією та Євросудом прецедентному праву. Специфіка діючого на базі Конвенції контрольного механізму зумовила й особливий характер еволюції її системи, що протікає під впливом заходів. На відміну від того, що передбачається документами з прав людини, за дотриманням яких стежить ООН, або документами про економічні, соціальні та культурні права, що становлять предмет піклування РЄ, Конвенції не відома система подання державами-учасницями регулярних звітів.

Євросуд створено в 1959 р., його штаб-квартира розміщена в Страсбурзі (Франція). Раніше, до вступу в силу Протоколу № 11 до Конвенції (до 1 листопада 1998 р.), у контрольному механізмі із дотримання положень Конвенції брало участь три органи: Європейська комісія з прав людини, Комітет міністрів РЄ та Євросуд. Згідно із Протоколом № 11 змінено відповідну компетенцію Комітету міністрів РЄ, скасовано Європейську комісію з прав людини, що виконувала раніше квазі-судові функції, змінено регламент роботи Євросуду. *3 листопада 1999 р. удосконалений Євросуд почав свою роботу. Євросуд – це не політичний орган, а орган розв'язання переданих йому справ на основі права.*

Новий Євросуд створено як постійно діючий двопалатний судовий орган. Палата – перша інстанція Євросуду. Якщо рішення Палати в певний строк і за певними підставами не оскаржено у Великій Палаті, то воно вважається остаточним і, відповідно до Конвенції, – обов'язковим для виконання. Велика палата – суд другої інстанції. Після винесення рішення Палатою, сторони у виняткових випадках мають право звернутися в тримісячний строк про передачу справи на розгляд у Велику палату тільки у випадку, «якщо справа піднімає серйозне питання стосовно тлумачення або застосування Конвенції або Протоколів до неї, або важливе питання загального значення» (ст. 43). Рішення Великої палати – остаточне й, відповідно до Конвенції, обов'язкове до виконання. Контроль за виконанням рішень Євросуду здійснює Комітет міністрів РЄ. Потрібно також зазначити, що Євросуд не є апеляційним судом стосовно національних і не може ні відмінити, ні змінити їхнього рішення, а також «заступитися» за громадянина перед цією національною інстанцією.

З одного боку, можливості Євросуду обмежені, а з іншого – вони функціонують не у вакуумі. Інші положення Конвенції покладають частину завдань на материнську організацію. При цьому органи, утворені відповідно до Уставу РЄ, виконують низку функцій щодо спостереження та контролю за дотриманням державами-учасницями своїх конвенційних зобов'язань. Відносини між Комітетом і країнами – учасницями Конвенції регулюються двома основними принципами, такими

як співпраця та конфіденційність. Роль Комітету полягає не в «засудженні» країн, а швидше – у наданні їм допомоги. Звіти про відвідування Комітетом країн конфіденційні, так само, як і інформація, зібрана у зв'язку з відвідуванням. Однак багато країн публікують ці звіти. Відповідні органи РЄ відповідають за формування Євросуду, їхнє утримування й надання сприяння у виконанні ними своїх функцій. Крім того, вони є елементами самої системи спостереження й контролю. У цьому існує компроміс між бажанням заснувати незалежний міжнародний судовий механізм для здійснення прав людини й прагненням урядів країн – членів РЄ зберегти якусь частку політичного контролю над функціонуванням такого механізму.

Так, споконвічно передбачалося, що система Конвенції повинна залишити за Комітетом міністрів широкі прерогативи ухвалювати рішення щодо суті справи відповідно до неї, якщо тільки держава або держави, що виступають стороною в справі, не скористаються факультативною юрисдикцією Євросуду. Тобто, крім Євросуду, певну роль у функціонуванні контрольного механізму Конвенції відіграють адміністративні й приймаючі рішення органи РЄ, що складаються з Генерального секретаря та Комітету міністрів.

Генеральний секретар РЄ – депозитарій Конвенції, як і всіх інших конвенцій, підписаних РЄ, відповідає за передачу певної інформації всім Високим Договірним Сторонам, відповідно до статті 66 повідомляє державам – членам РЄ, які нові держави ратифікували Конвенцію.

Контрольні органи Конвенції наділені компетенцією розглядати тільки передані їм конкретні справи та визнають себе пов'язаними прецедентом, а суд вважає себе зобов'язаним додержуватися попередніх рішень Євросуду. Властиві їй якості спадкоємності й незалежності обумовлюються тим, що страсбурзькі установи функціонують незалежно від національних судових органів держав – учасниць Конвенції. Для них ці установи не є «четвертою інстанцією». Євросуд дає тлумачення суперечливих положень внутрішнього законодавства й оцінку правозастосувальної практики винятково з погляду їх відповідності вимогам Конвенції. З урахуванням цього не треба, однак, забувати, що безумовний мандат страсбурзьких установ на розробку та вираження «загальних європейських стандартів» у справі захисту прав людини вимагає принаймні деякої уваги до внутрішнього законодавства й правозастосувальної практики країн-учасниць, щоб підтримувати одноманітність усієї системи на міжнародному рівні.

Конвенції – правовий документ, на який чекала Європа після закінчення Другої світової війни і який би гарантував повагу до прав людини, утвердження політичної демократії та регламентував, передусім, відносини держави й особи. Сучасні інститути та норми міжнародного права, що регулюють захист прав людини, вимагають від держав-учасниць відповідних договорів прийняття на себе нових зобов'язань щодо забезпечення захисту прав людини стосовно всіх осіб, які перебувають під їхньою юрисдикцією. У зв'язку з цим Європейське Співтовариство прийняло 11 протоколів до Конвенції, що її доповнюють і вносять деякі зміни. Ці протоколи є самостійними договорами й накладають зобов'язання на учасників Конвенції тільки після ратифікації кожного з них. Сьогодні цілком доведено, що ефективність дії міжнародного права гарантована та, отже, обумовлена внутрішнім правовим порядком держав – учасниць міжнародної системи, а додержання норм міжнародного права в роботі національних судів й інших органів внутрідержавного правозастосування – це показник того, наскільки правовий порядок окремих держав відповідає цьому.

Отже, у Конвенції виділено основоположні принципи, що стосуються прав людини. Їх значення полягає в тому, що всі конкретні норми в законодавстві держав-учасниць (Високих Договірних Сторін) повинні створюватися відповідно до цих принципів, які є критерієм їхньої законності. До них належать: 1) базові права й свободи громадянина, виділені в Конвенції; 2) верховенство права та наявність незалежного від влади суду; 3) неухильне забезпечення прав людини, які мають стати основним елементом становлення сучасної української державності.

Аналізуючи зміст Конвенції, можна дійти висновку, що її цінність і значення полягають не тільки в закріпленні у ній основних прав і свободах, а й у механізмі імплементації цих норм у національні процесуальні процедури. Повинно бути констатовано, що для української юридичної традиції є юридичною новелою базові поняття Конвенції, які акцентують увагу не стільки на конвенційних приписах, скільки на сформованому на їх засадах прецедентному праві [17, с. 6].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи, слід зазначити, що співробітництво України з Радою Європи вже набуває певної динаміки. Узяті Україною зобов'язання у

сфері реформування чинного законодавства на основі норм і стандартів РЄ значною мірою реалізовані, але Україні потрібно привести у відповідність до норм Ради Європи низку положень національного законодавства, зокрема продовження реформування судової системи, та проявити більшу активність щодо ратифікації відповідних угод.

Тема співробітництва України з Радою Європи, питання механізмів його забезпечення, реалізації Європейських конвенцій, зокрема, Європейської конвенції про захист прав людини й основних свобод, виконання рішень Європейського суду, набули значної популярності та стали предметом серйозних наукових досліджень політологів і правників. Значно змінилося становище їх визнання з часу вступу України до Ради Європи, що, зі свого боку, стало свідченням того, що наша держава дійсно стає на шлях демократичних перетворень, має прагнення все ширшого входження до Європейського Співтовариства. Але одного бажання щодо цього замало. Верховній Раді України слід привести у відповідність із європейським законодавством значну кількість законодавчих актів. Чимало їх належить прийняти парламенту України на виконання зобов'язань, даних при вступі до Ради Європи.

Джерела та література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Застосування в Україні. Міністерство Юстиції України. Офіційне видання. – К. : [б. в.], 2006. – С. 176.
2. Україна в міжнародних організаціях : навч. посіб. / за ред. Ю. І. Макара. – Чернівці : Прут, 2009. – 880 с.
3. План дій Ради Європи для України 2008–2010. Документ підготував Директорат стратегічного планування (DSP(2008)15. 25 червня 2008 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.col.kiev.ua/uk.DSP.paf>
4. Василенко С. Д. Європейський процес і Україна : монографія / С. Д. Василенко. – Одеса : ІСЦ політех. ун-ту, 1996. – 136 с.
5. Европейская Конвенция о защите прав человека и основных свобод // Международные акты о правах человека : сб. док. – М. : [б. и.], 1998. – С. 3 ; Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод 1950 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua
6. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року. Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції» від 17 липня 1997 р. № 475 // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 40. – Ст. 263.
7. Бурдяк В. І. Політика і права людини / В. І. Бурдяк, С. Д. Василенко, В. І. Веренько. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2011. – 536 с.
8. Головатий С. Нові можливості щодо захисту прав людини в Україні / С. Головатий // Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі. – К. : Укр. центр правничих студій, 1999. – № 1. – С. 11.
9. Основи демократії : підручник / за заг. ред. А. Ф. Колодій. – Львів : Астролябія, 2009. – 832 с.
10. Кордун О. Конвенція про захист прав і основних свобод людини / О. Кордун // Політологічний словник : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М. Ф. Головатого та О. В. Антонока. – К. : МАУП, 2005. – С. 401–402.
11. Паліюк В. Право на справедливий суд / В. Паліюк // Адвокат. – 2001. – № 1.
12. Тацій В. Проблеми імплементації норм міжнародного права в національні процесуальні процедури (до 50-річчя Конвенції про захист прав людини і основних свобод) / В. Тацій, Ю. Грошевий // Вісник Академії правових наук України. – 2000. – № 4 (19). – С. 4–10.
13. Остаточний текст резолюції ПАРЕ від 27.09.01 щодо дотримання обов'язків та зобов'язань Україною // Голос України. – 2001. – 13 жовт.
14. Закон України «Про ратифікацію Протоколу № 6 до Конвенції про захист прав і основних свобод людини, який стосується скасування смертної кари, 1983 року» від 22 лютого 2000 року // Офіційний вісник України. – 2000. – № 9. – Ст. 333.
15. Островский Я. А. Международная защита прав человека и принцип невмешательства во внутренние дела государств / Я. А. Островский // Советский ежегодник международного права 1966–1967 гг. – М. : Наука, 1968. – С. 86.
16. Василенко С. Д. Вплив Європейського суду з прав людини на українське суспільство // Наук. вісн. Одес. нац. екон. ун-ту. – 2012. – № 4 (156). – С. 94–102.
17. Полешко А. Рада Європи – на захист прав людини / А. Полешко // Право України. – 1997. – № 7. – С. 36–38.
18. Мовчан А. П. Международная защита прав человека / А. П. Мовчан. – М. : Наука. – 1998. – 167 с.
19. Европейская Конвенция о защите прав человека и основных свобод // Международные акты о правах человека : сб. док. – М. : [б. и.], 1998. – С. 3.

20. Шевченко А. Борьбу з корупцією кожен має розпочати з себе. У комітетах Верховної Ради / Анна Шевченко // Голос України. – 2012. – № 124 (5374). – 11 лип. – С. 2.
21. Ромашкіна О. Десяту сесію Верховної Ради шостого скликання закрито / Олена Ромашкіна // Голос України. – 2012. – № 122 (5372). – 7 лип. – С. 2.

Василенко Светлана. Украина и Совет Европы: некоторые аспекты сотрудничества. В статье рассматриваются политико-правовые аспекты сотрудничества Украины и Совета Европы, конвенция по правам человека. Анализируются содержание Европейской конвенции, деятельность Европейского суда, а также выполнение обязательств, что Украина взяла перед вступлением в СЕ, в частности проблемы плюралистической демократии, верховенства права и защиты прав человека и основных свобод всех лиц под её юрисдикцией. Здесь констатируется, что темы сотрудничества Украины с Советом Европы, механизмов его обеспечения и реализации Европейских конвенций, приобрели значительную популярность и всё больше становятся предметом серьезных научных исследований политологов и юристов. Верховной Раде Украины нужно привести в соответствие с европейским законодательством ещё значительное количество законодательных актов и проявить большую активность относительно ратификации подписанных соглашений.

Ключевые слова: верховенство права, демократия, Европейская конвенция по правам человека, Европейский суд, Общая декларация прав человека, права человека, Совет Европы, сотрудничество.

Vasylenko Svitlana. Ukraine and Europe Council: Several Aspects of Cooperation. The article discusses the political and legal aspects of cooperation between Ukraine and the Council of Europe Convention on Human Rights. Analysis of the content of the European Convention, the activities of the European Court, as well as the commitments that Ukraine had before joining the Council of Europe, in particular the problem of pluralist democracy, the rule of law and protection of human rights and fundamental freedoms of all persons under its jurisdiction. It is stated that the topics spivrobitnitsva Ukraine with the Council of Europe, the mechanisms of its implementation of the European Security and conventions, have gained considerable popularity and more and more become the subject of serious scientific research of political scientists and lawyers. Verkhovna Rada of Ukraine should be brought into line with European law is still a considerable amount of legislation and be more active on the ratification of the signed agreements.

Key words: rule of law, democracy, the European Convention on Human Rights, the European Court, the General Declaration of Human Rights, Human Rights, Council of Europe, cooperation.

Стаття надійшла до редколегії
20.03.2013 р.

УДК 321

Andrzej Wawryniuk

Wymiana odcinków granicznych pomiędzy Polską i ZSRR w 1951 r. a sprawa Krościenka

Krościenko jako jedna z nielicznych miejscowości dzisiejszego powiatu bieszczadzkiego z racji swojego położenia miała duże szanse na olbrzymi rozwój infrastrukturalny, kulturowy, gospodarczy. Wyjątkowe położenie tej osady zdecydowało, że właśnie przez Krościenko poprowadzona została Pierwszej Węgiersko-Galicyskiej Kolei Żelaznej. Po 1939 r. wieś znalazła się w granicach ZSRR. Po podpisaniu umowy o wymianie odcinków granicznych pomiędzy Polską a Związkiem Radzieckim miejscowość przekazana została Polsce. Na podstawie stosownych dokumentów archiwalnych odtworzony został stan techniczny i ilość budynków oraz powierzchnia pól, drogi, o obiekty użyteczności publicznej. Tętniąca kiedyś życiem stacja kolejowa, dziś powoli przestaje istnieć. Nie kursują już pociągi osobowe i towarowe, a kolejarze nie pamiętają pierwszych dni istnienia Polskich Kolei Państwowych w Krościenku.

Kluczowe słowa: Pierwsza Węgiersko-Galicyska Kolej Żelazna, stacja kolejowa, protokoły przekazania mienia, umowa graniczna, wymiana terytorium, znaki graniczne, 1951 r., delimitacja granicy, komisja polsko-radziecka, ZSRR, Polska.

Aktualność badań. Teren południowo-wschodnich Karpat Polski zasługuje zawsze na uwagę ze względu jego historyczne uwarunkowania, w tym okresu powojennego i akcji «W», w wyniku której z terenów tych wysiedlono Bojków i Łemków. Realizując badania niezbędne do napisania pracy habilitacyjnej uznałem, że Krościenko zasługuje na oddzielne potraktowanie i uhonorowanie go oddzielnym artykułem naukowym.